

ture eller på anden måde har vist sig uegnet til at procedere for højesteret“. Af denne formulering fremgår det, at en landsretssagfører — bortset fra de heldigvis yderst sjældne tilfælde, hvor ordene „på anden måde“ kan komme til anvendelse — skal have procederet for højesteret mindst 2 gange, for at spørgsmålet om at miste møderetten overhovedet kan blive aktuelt. Af de ca. 300 landsretssagførere, der har givet møde for højesteret, er 116 kun mødt én gang og 66 kun 2 gange, således at der altså i hvert fald for de 116's vedkommende ikke foreligger noget som helst grundlag for at slutte, at deres procedure har været tilfredsstillende.

3. Fra en enkelt side er fremført en betragtning, der går i retning af, at når det — som det må antages — er de dygtigste dommere, der bliver højesteretsdommere, så må højesterets afgørelser vel kunne blive rigtige, *selv om proceduren skulle have været mangelfuld*.

Også denne betragtning beror på en misforståelse. Den første forudsætning for, at en sag skal kunne forventes pådømt rigtigt, er, at den er behørigt oplyst og *alt fornødent processtof tilvejebragt*. Dette meget vigtige arbejde påhviler parterne og kun dem. Ved underret er der en vis vejledningspligt for dommeren (retsplejelovens § 429, stk. 2, og § 433, stk. 2), men dette gælder ikke og kan naturligvis ikke gælde for højesteret. Højesteret er ganske ude af stand til at sætte sig ind i sagerne under disses forberedelse, hvor processtoffet skal tilvejebringes, og højesteret er ikke blot ude af stand til her at gribe ind, men er også uberettiget hertil. En ordning, hvorefter højesteret ydede hjælp og vejledning til den ene af parterne, hvis sagfører viste sig ikke at magte opgaven, ville være ganske utilstedelig og ødelæggende for rettens neutrale position.

De betragtninger, som her er anført om tilvejebringelsen af processtoffet, gælder i fuldt omfang også de juridiske muligheder, processtoffet frembyder. Naturligvis påhviler det højesteret at finde frem til de lovreger, den domspraksis og den litteratur, der kommer i betragtning, men den vigtige og ofte juridisk vanskelige opgave at overveje og træffe bestemmelse om, hvilke påstande, anbringender og indsigelser processtoffet giver muligheder for at fremsætte, og

at begrunde disse påstande m. v. på en klar og juridisk vægtig måde, påhviler alene parterne, og fejl på dette område kan højesteret ikke råde bod på.

Alt dette skulle vel være overflødigt at sige her, ikke mindst i betragtning af, at der i udvalget sidder både dommere og sagførere.

4. Højesteret vil gerne pege på *de praktisk vigtige lempelser* i den gældende ordning, som i udvalgsbetænkningen p. 19 og 26 er foreslået af de to udvalgsmedlemmer. Og hertil vil man gerne knytte den bemærkning, at højesteret naturligvis er villig til at forhandle om at kombinere disse lempelser med en ordning, hvorefter også „egne sager“ under en eller anden form kunne komme i betragtning som en slags „prøvesager“ og være med til at danne grundlag for en bedømmelse af, om en landsretssagfører kunne opnå almindelig møderet for højesteret.

Offentlig votering i højesteret.

1. Som det fremgår af højesterets skrivelse af 28. marts 1957 (bilag 2 til lovforslaget), er et meget betydeligt flertal af rettens dommere (10 af 15) modstandere af den i lovforslaget foreslåede form for offentlig votering, idet de mener, at denne ordning „i betænkelig grad vil bryde den enhed og fasthed, som præger danske højesteretsdomme“ under den nugældende ordning. Hvis det derfor skulle være af interesse at overveje, om man skulle kunne opnå det væsentlige ved de fordele, som tilhængerne af lovforslagets ordning anser for at være knyttet til denne, ad anden vej, ønsker højesteret stærkt at pege på, at det af skrivelsen fremgår, at en ændring, bestående i, at dommernes navne skal angives i dommene, ikke møder nogen modstand i højesteret. Og særligt ønsker højesteret at pege på, at en sådan ophævelse af dommeranonymiteten vil kunne danne udgangspunktet for en udvikling i retning af større udførlighed i domspræmisserne uden at bryde disses overskuelighed. Det nævnte flertal på 10 dommere har netop i skrivelsen af 28. marts 1957 erklæret det for ønskeligt, at den udvikling i retning af større udførlighed, som har fundet sted på grundlag af loven af 1936, der indførte dissenspligten, bør fortsættes. At de 5 andre dommere fuldt ud